

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1912.   Första kammaren.   Nr 6.

Torsdagen den 8 februari.

Kammaren sammanträdde kl 1,30 e. m.

Herr statsrådet *Schotte* aflämnade Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af §§ 4 och 5 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Upplästes följande inlämnade läkarintyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare herr *Carl Swartz* till följd af febersjukdom ej kan för närvarande delta i Riksdagens sammanträden, intygas härmed.

Stockholm den 8 februari 1912.

Ernst Wikner.
Leg. läk.

Företogs val af tre suppleanter i kammarens tillfälliga utskott nr 1.

Därvid aflämnades 120 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades af 70 valsedlar med öfverskrift »nationella partiet» och en andra grupp af 50 valsedlar med öfverskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende af föreskrifvet antal suppleanter var nödigt, för hvardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blefvo därvid med iakttagande af härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

nr 1 herr Olsson, Valerius,

» 2 » Dahl,

hvilka två namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes

herr Jonsson, Erik,

hvilket enda namn upptagits å gruppens alla valsedlar.

Första kammarens protokoll 1912. Nr 6.

Härefter vidtogs enligt gifna bestämmelser fördelningen af platserna mellan de båda valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hafva blifvit till suppleanter i utskottet valda i följande ordning:

herr Olsson, Valerius, från »nationella partiet»,
» Jonsson, Erik, » »liberala samlingspartiet»,
» Dahl » »nationella partiet».

Företogs val af tre suppleanter i kammarens tillfälliga utskott nr 2. Därvid aflämnades 117 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades af 69 valsedlar med öfverskrift »nationella partiet» och en andra grupp af 48 valsedlar med öfverskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende af föreskrifvet antal suppleanter var nödigt, för hvardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blefvo därvid med iakttagande af härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom
nr 1 herr Forssman,
» 2 » grefve Hamilton, Carl,
hvilka två namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes
herr Klefbeck,
hvilket enda namn upptagits å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt gifna bestämmelser fördelningen af platserna mellan de båda valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hafva blifvit till suppleanter i utskottet valda i följande ordning:

herr Forssman från »nationella partiet»,
» Klefbeck » »liberala samlingspartiet»,
grefve Hamilton, Carl, från »nationella partiet».

Vid föredragning af statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial nr 9, i anledning af remiss från Andra kammaren af en utaf herr C. Lindhagen väckt motion i fråga om fasta biträdens uppförande i stat för vissa ämbetsverk och myndigheter, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets nästlidne dag bordlagda utlåtande nr 10 äfvensom lagutskottets samma dag bordlagda utlåtanden nr 7 och 8.

Vid föredragning af den under sammanträdet afämnade kungl. propositionen blef densamma på begäran bordlagd.

Justerades två protokollsutdrag för gårdagen och tre för innevarande dag.

Kammaren åtskildes kl. 2,01 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 10 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

Upplästes följande ingifna läkarintyg:

Att riksdagsmannen herr *C. G. T. Wickman* på grund af febersjukdom för närvarande är otörmögen att deltaga i Första kammarens arbeten, intygar,

Stockholm den 8 februari 1912,

J. E. Lagergren.
Leg. läkare.

Att godsägare *Klas Malmberg* till följd af sjukdom tills vidare är förhindrad deltaga i riksdagsarbetet, intygas.

Stockholm den 9 februari 1912.

S. Hybbinette.
Leg. läk.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 1, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna; samt

nr 2, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet; äfvensom bevillningsutskottets betänkande nr 2, i anledning af väckt motion om tullfri införsel utaf visst slag af järnplåtar.

Företogs val af tjugufyra valmän för utseende af Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare; och befunnos, efter valförrättningens slut, hafva blifvit till valmän utsedda:

herr <i>Alexanderson</i>	med 106 röster,
» <i>Antonsson</i>	» 106 »
friherre <i>Beck-Friis, Johan</i> , ...	» 106 »
herr <i>Berglund, Jan Erik</i> , ...	» 106 »
» <i>Eklund</i>	» 106 »
friherre <i>Fleming</i>	» 106 »
herr <i>Forss</i>	» 106 »
» <i>Gelotte</i>	» 106 »
» <i>Gezelius</i>	» 106 »
» <i>Gustafsson</i>	» 106 »
grefve <i>Hamilton, Alexander</i> , ...	» 106 »
herr <i>Jonsson, Erik</i> , ...	» 106 »
» <i>Knaust</i>	» 106 »
» <i>Lamm</i>	» 106 »
» <i>Lindley</i>	» 106 »
» <i>Lyckholm</i>	» 106 »
» <i>Nilsson, Johan</i> , ...	» 106 »
» <i>Pettersson, Olaus</i> , ...	» 106 »
grefve <i>Posse</i>	» 106 »
friherre <i>Silfverschiöld</i>	» 106 »
herr <i>Strömberg</i>	» 106 »
» <i>Trapp</i>	» 106 »
» <i>Ödström</i>	» 106 »
» <i>Östberg, G. F.</i> , ...	» 106 »

Företogs val af sex suppleanter för de valmän, som af kammaren fått i uppdrag att utse Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare, och befunnos, efter valförrättningens slut, hafva blifvit till suppleanter utsedda:

herr <i>Eliasson</i>	med 95 röster,
» <i>Almer</i>	» 95 »
» <i>Boberg</i>	» 94 »
» <i>Forssmän</i>	» 94 »
» <i>Schödén</i>	» 94 »
» <i>Köhlén</i>	» 94 »

sedan ordningen mellan dem, som erhållit lika antal röster, blifvit genom lottning bestämd.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet Kungl. Maj:ts den 8 innevarande februari bordlagda nådiga proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af §§ 4 och 5 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Föredrogs ånyo statsutskottets den 7 och 8 innevarande månad bordlagda utlåtande nr 10, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte hufvudtiteln gjorda framställning i fråga om anslag till bekostande af provisoriska sjukvårdsanstalter vid Säters och Västerviks hospital för personer, som till följd af barnförslamning lida af vanförhet.

Om inrättande vid två hospital af provisoriska sjukhusafdelningar för vanföra i följd af barnförslamning.

I anslutning till hvad Kungl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof under sjätte hufvudtiteln i punkten 40 därom föreslagit, hade utskottet i förevarande utlåtande hemställt, att Riksdagen måtte

a) på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 75,000 kronor att, enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelade, användas till bekostande af provisoriska sjukvårdsanstalter vid Säters och Västerviks hospital under tiden från och med mars till och med december månad år 1912 för personer, som till följd af barnförslamning under 1911 års epidemi lede af vanförhet, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestredes det belopp, som erfordrades för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen ägde rum, samt

b) medgifva, att Kungl. Maj:t finge förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Herr Almer: Herr talman, mina herrar! Ifrågavarande framställning, hvilken afser att bereda ändamålsenlig vård åt personer, som till följd af den senaste barnförslamningsepidemien lida af vanförhet, är utan tveifel synnerligen behjärtansvärd. Däremot synes mig sättet att lösa frågan vara ägnadt att väcka vissa betänkligheter. Endast som ett mycket kort provisorium kan åtgärden möjligen få anses vara acceptabel.

Hade icke ett dylikt provisorium kommit emellan, har jag den förhoppningen, att det ej skulle behöft dröja ett helt år för att fullt belägga de nya hospitalen i Västervik och Säter, i synnerhet som å de olika länens upptagningsanstalter flera hundra sinnessjuka finnas, som under åratäl varit under läkares observation och som endast vänta på att förflyttas till hospitalen. Dessa upptagningsanstalter behöfde för resten synnerligt väl evakueras för att bereda rum åt ständigt väntande skaror sinnessjuka. Här synes mig ett sjukvårdsintresse ha kommit i konflikt med ett annat dylikt.

Som frågan nu emellertid ligger, är det helt naturligt, att det bästa man har att göra är att följa utskottets förslag.

Om inrättande vid två hospital af provisoriska sjukhusafdelningar för vanföra i följd af barnförlamning.
(Forts.)

Emellertid torde det kunna ifrågasättas, om icke vid 1912 års slut anstaltsvård fortfarande är behöflig för ett större antal patienter, som lida af vanförhet till följd af barnförlamning, än som kunna rymmas i de då befintliga vanförestalerna.

Skulle så bli förhållandet, böra enligt min mening på inga villkor platser å hospitalen få upptagas härför utöfver den föreslagna tiden, till förtång för de sinnessjuka, utan andra möjligheter böra då beredas, exempelvis genom i tid planerad utvidgning af olika vanförestalter eller på annat lämpligt sätt.

Jag kan ej underlåta att särskildt stryka under den tillfälliga karaktären af hela detta arrangement. Jag menar, att detta icke bör bli en vana. Detta på den grund, att jag anser, att hvarje plats på de nya hospitalen bör så fort som möjligt komma de sinnessjuka till godo, då ju, som bekant, antalet vårdplatser för dessa är synnerligt ringa i jämförelse med det verkliga behovet.

Herr talman! Med denna lilla erinran tillåter jag mig att yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt.

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.

Föredrogs ånyo lagutskottets den 7 och 8 i denna månad bordlagda utlåtande nr 7, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af den i värnpliktslagen föreskrifna mönstring med de värnpliktige m. m.

Med föranledande af hvad herr *Bernhard Nilsson* i Linnås — med instämmande af herrar *J. A. Jonsson*, *Carl F. Sjöberg*, *E. Räf* och *Joh. Andersson* — i en inom Andra kammaren väckt motion (nr 9) föreslagit, hade utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, i hvad mån och på hvad sätt den i § 32 värnpliktslagen stadgade mönstring skulle kunna borttagas och ersättas med af myndighet lämnade uppgifter, samt för Riksdagen framlägga det förslag, som af utredningen kunde föranledas.

Reservation hade afgifvits af herr *von Baumgarten*, hvilken likväl ej däri framlagt sin åsikt.

Herr von Baumgarten: Herr talman, mina herrar! Då jag reserverat mig mot föreliggande utskottsbetänkande, tager jag för gifvet, att kammarens ledamöter vilja höra mina skäl härifrån.

Här föreligger nu återigen ett förslag till skrifvelse till Kungl. Maj:t, väckt i motion af en ledamot af Andra kammaren, och då jag ansett, att aflåtandet af en sådan skrifvelse icke kan gagna vårt försvar, har jag, som sagdt, reserverat mig mot utskottets förslag.

Den 15 mars 1905 skref Riksdagen till Kungl. Maj:t och anhöll, »att Kungl. Maj:t måtte taga under ompröfning, under hvilka villkor den i § 32 värnpliktslagen stadgade mönstring må kunna upphöra

och för Riksdagen framlägga förslag till de ändringar i samma lag, som däraf kunna påkallas». Under åren 1894, 1899, 1901 och 1902 har Riksdagen skrivit till Kungl. Maj:t i samma sak, utan att krigsstyrelsen ansett sig kunna helt eftergifva fordran på denna mönstringsskyldighet. Förledet är framlade Kungl. Maj:t ett förslag, som af Riksdagen antogs och hvarigenom högst väsentliga inskränkningar gjordes i mönstringsskyldigheten. Kan det då vara skäl att nu åter igen göra framställning hos Kungl. Maj:t i samma sak?

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.
(Forts.)

Genom de ifrågasatta förändringarnas införande skulle själfva grunden för hela vårt försvarssystem råka i olag, och de uppgifter, som befälet behöfver för själfva mobiliseringsplanens uppgörande och beräkningen af de kontingenter, som i händelse af behöfs skulle möta på olika platser, skulle bli mindre tillförlitliga och vilseledande, helst som hvarken mantalsskrifningsförrättare eller prästerskap kunna fullgöra uppdraget att lämna underrättelse om förändrade förhållanden med afseende på de värnpliktiges boningsorter m. m., något, som där emot för de värnpliktige själfva icke bör vara mödosamt. Den värnpliktige har endast att i sin inskrifningsbok taga en blankett och därpå anteckna sin adress och sitt yrke samt, i händelse han ådragit sig något lyte, anteckna äfven detta, hvarefter han afsänder denna försändelse ofrankerad från närmaste poststation till vederbörande rullföringsområdesbefälhafvare. Detta är allt, hvad han har att göra. För att hos de värnpliktige inskräpa dessa bestämmelser om anmälningsskyldigheten instruerar man dem under öfningstiden mångfaldiga gånger på ett ganska betecknande sätt. Anmälningsskyldigheten åligger dem endast under de år, de icke varit inkallade till tjänstgöring, eller 9 år för armén och 10 år för flottan.

Man bör icke fränse vikten af sambandet mellan befäl och trupp och det förtroende, som inympas under de militära öfningarna, ty i händelse af mobilisering är det mycket lättare för befälet att föra fram trupper, som de känna till, än andra, som för dem äro obekanta, och ett sätt att bibehålla sambandet och förtroendet mellan befäl och trupp är att låta denna anmälningsskyldighet fortfarande äga bestånd. Vårt folk bör ha så mycket ordningssinne och så mycken plikt känsla, att de efter flera månaders strängt och mödosamt arbete för sin militära utbildning böra kunna inhämta denna lilla sak att lämna uppgift om sin adress, utan att detta behöfver kännas mödosamt eller möta några svårigheter.

Ordet »mönstring», som här förekommer, har af en och annan påståtts vara oegentligt och böra utbytas mot en annan benämning. Jag vill då säga, att detta ord är en militärisk-teknisk term, som hvarje person, som tillhör försvarsväsendet, förstår och kan tyda, och man bör därför icke ändra detsamma endast för att en utom försvarsväsendet stående person skall finna det mera tilltalande. Inom alla statslivets olika grenar finnas termer, som för oss militärer synas olämpliga. Det finnes t. ex. inom juridiken ett ord, som heter »domkval», och det är svårt för en icke jurist att veta, hvad därmed menas.

Dessa ständigt återkommande förslag om afskrifning af försvarsbördor bero enligt min uppfattning på bara pjosk, som fostrar till

Om upp-
hörande af
mönstring
med värn-
pliktige m. m.
(Forts.)

liknöjdhet och olust för försvaret. Nej, mina herrar, nationen bör lystra till det varningens ord, som i dessa dagar gifvits densamma, och ryeka upp sig och vara beredd på större personliga uppoffringar i stället för att ideligen framkomma till Riksdagen med motioner om skrivelser till Kungl. Maj:t gående ut på afknappningar i försvarsbördorna. Vilja vi försvara vår självständighet och vårt oberoende, måste vi se till att försvaret åtminstone icke försvagas.

I Danmark får en värnpliktig, som försummat inställa sig till mönstring, under vissa omständigheter fängelsestraff. Försummar han inskrifningsförrättning, bötar han första gången 400 kronor, och vid upprepade förseelse ställes han inför krigsrätt och dömes till fängelse. Jag vet intet land i Europa, där straffet för försummad mönstring är så lindrigt och där man så mycket söker gå de värnpliktige till mötes som hos oss.

Då jag anser det vara af högsta vikt för vårt försvar, att ifrågasvarande mönstringsskyldighet bibehålles, ber jag, herr talman, att få yrka afslag å utskottets betänkande.

Herr Gezelius: Jag har väl deltagit i lagutskottets behandling af föreliggande ärende, men var icke närvarande vid slutsammanträdet, och jag har därför icke varit i tillfälle att afgifva någon reservation mot utskottets betänkande.

Jag delar den föregående talarens betänkligheter mot att antaga föreliggande utskottsbetänkande, men jag är icke ense med honom om det beslut, som Riksdagen bör fatta.

Såsom skäl för ändring af gällande bestämmelser i § 32 har anförts, att den där stadgade anmälningsplikten skulle verka betungande. Detta skäl har icke verkat öfvertygande på mig, ty mindre kraf på en värnpliktig, än att han till vederbörande myndighet skall lämna uppgift om sin boningsort och sitt yrke, lär rimligtvis icke kunna uppställas. Men det finnes ett annat skäl, som talar för utredning i denna fråga, och det är, att nuvarande bestämmelser visat sig icke vara effektiva. Man behöfver blott, för att bliwa öfvertygad härom, läsa utskottets utredning om, att i en enda kommun, Stockholms stad, under femårsperioden 1906—1910 aldrig under 6,900, men väl öfver 8,000 värnpliktiga årligen försummat fullgöra sin anmälningskyldighet. Af detta skäl synes mig en utredning vara motive-rad. Jag vill därför icke motsätta mig en sådan, och detta desto mindre, som Riksdagen, enligt mitt förmenande, icke bör vara alltför rädd för att begära utredningar af Kungl. Maj:t, där, såsom jag antager fallet är här, Kungl. Maj:t icke ogärna åtager sig utredning. Men däremot bör Riksdagen noga tillse, att den icke utan fullt öfvertygande skäl anger begränsningar af begärda utredningar, och än mindre bör Riksdagen angifva riktlinjer i fråga om det resultat Riksdagen vill vinna af utredningen, ty därigenom kunna utredningarna bli missvisande och Riksdagen bunden på ett sätt, som aldrig varit afsedt.

Af i hufvudsak dessa skäl, hvilka jag, för att icke i onödan taga kammarens tid i anspråk, icke närmare vill utveckla, ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag med den ändring, att uttrycket

»i hvad mån» utbytes mot ordet »huruvida» och orden »af myndighet» utbytas mot orden »i annan ordning». Jag vill härmed markera, att Riksdagen icke bör uttala sig om nödvändigheten, men väl om möjligheten af en ändring, och särskildt att Riksdagen icke skall uttala sig för att ifrågavarande anmälningsplikt helt lyftas från de enskilda medborgarna. Ty för mig ligger det alldeles klart — och jag behöfver endast hänvisa de i saken intresserade till den utredning, som finnes — att ett öfverflyttande helt på myndighet af anmälningskyldigheten i ifrågavarande hänseende kan kräfvä inskränkningar i vederbörande värnplikts rätt att utan anmälan förflytta sig inom respektive rullföringsområden, äfven där en sådan förflyttning sker inom kyrkoskrifningsorten eller eljest icke föranleder ändring däri. Det skulle kunna leda till en bundenhet för de värnpliktige, som kunde sägas vara betungande, såsom t. ex. fallet är i Norge. Om en ändring, genom hvilken ett sådant band lades på den enskilde, komme till stånd, skulle det först angifna skälet, som dock af mig underkänts, möjligen få fog för sig.

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.
(Forts.)

Grefve Mörner: Då jag deltagit i utskottets behandling af förevarande ärende och äfven instämt i det slut, hvartill utskottet kommit, ber jag att med några ord få bemöta särskildt den förste ärade talaren.

Redan med gällande bestämmelser förekommer en redovisning af de värnpliktiga på åtminstone tre olika sätt. Först och främst skall hvarje ändring, som genom inflyttning, utflyttning, dödsfall m. m. äger rum i fråga om de värnpliktiga inom en församling — i Stockholm rote — under loppet af hvarje månad, af pastorsämbetet eller i Stockholm af rotemannen i föreskrifven ordning anmälas hos vederbörande rullföringsområdesexpeditioner och där antecknas. Vid sidan af denna uppgiftsskyldighet åligger det vidare den enskilde värnpliktige att vid aflyttning till annan ort inom eller utom samma rullföringsområde senast en månad efter flyttningen göra anmälan hos vederbörande rullföringsområdesbefälhafvare. Men detta är för närvarande icke till fyllest, utan för att rullföringsområdesbefälet riktigt skall hållas au courant med inträffade förändringar, åligger det slutligen den värnpliktige enligt § 32 värnpliktslagen att undergå årlig mönstring.

Denna tredubbla redovisning har Riksdagen emellertid trots sig finna vara mera än man kunde behöfvä fordra, och Riksdagen har därför i skrifvelse den 15 mars 1905 hos Kungl. Maj:t hemställt om utredning, under hvilka villkor den i § 32 värnpliktslagen stadgade mönstring måtte kunna upphöra, samt anhållit om framläggande för Riksdagen af förslag till de ändringar i värnpliktslagen, som däraf kunde påkallas.

När Kungl. Maj:t efter verkställd utredning år 1911 framlade proposition i ärendet för Riksdagen, fann emellertid lagutskottet den gjorda utredningen icke lämna tillräcklig ledning för ett tillfredsställande bedömande i det med sagda riksdagsskrifvelse åsyftade hänseende. Skälen, hvarför värnpliktsmönstringarna borde enligt Kungl. Maj:ts då framlagda förslag bibehållas, hade icke synts utskottet öfvertygande. Man kan måhända anse, att detta utskottets omdöme i

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.

(Forts.)

någon mån berodde på en omständighet, som af utskottet angafs längre fram i dess betänkande. Utskottet yttrade nämligen, att vid en förnyad undersökning borde tagas till råds ej blott, såsom hittills väsentligen skett, militära myndigheter utan äfven civila.

Sistlidet års lagutskott fäste uppmärksamheten på fyra olika sakförhållanden, i hvilka utskottet trodde sig finna stöd för uppfattningen, att mönstringarna ej längre behöfde bibehållas. Först och främst framhöll utskottet, att, om än så länge den personliga inställelsen till mönstring kvarstod såsom regel, mönstringen kunde anses hafva ägt en viss betydelse för bevarande af sambandet mellan den värnpliktige och befälet, densamma, sedan mönstringsskyldigheten i regel börjat fullgöras genom insändande allenast af skriftlig anmälan om bostad och yrke, syntes hafva förlorat all betydelse i nämnda hänseende. Härefter betonade utskottet den ringa effektiviteten i de nuvarande bestämmelserna. Såsom den föregående talaren framhöll, hafva i medeltal 7—8,000 personer årligen endast i Stockholm under de senaste åren försummat sin mönstringsskyldighet. Härigenom hafva visserligen nämnda personer påförts böter till ett belopp af 30- till 40,000 kronor, och detta belopp utgör ju för staten en inkomst, men från denna siffra måste man afdraga kostnaderna för indrifning, och när allt kommer omkring, så inflyter icke hela summan. Det blir därför en ganska obetydlig inkomst för staten och den blir dyrköpt på grund af den bitterhet, som dessa böter uppväcka.

Utskottet påpekade vidare, att de skriftliga uppgifter, som de värnpliktige insända för mönstring, i stor omfattning äro otillförlitliga. När så härtill slutligen komme en allmän önskan om mönstringsskyldighetens borttagande, och hvilken vid flera tillfällen låtit sig förmärkas inom Riksdagen, så hade det syntts utskottet böra tagas under ompröfning, om icke kändedomen om de värnpliktigas förhållanden kunde båda effektivare och bekvämare vinnas genom någon myndighets medverkan.

När detta ärende föregående år behandlades i Andra kammaren, hade herr Nilsson i Linnäs, hvilken såväl då som nu motionerat i frågan, erhållit från en person, som enligt motionärens försäkran var synnerligen sakkunnig på detta område, ett yttrande, ur hvilket jag ber att få framhålla följande:

Först och främst betonade denne sakkunnige, att mönstringens bufvudändamål är att utröna de mönstringsskyldigas bostad inom den kommun, där de äro kyrkoskrifna, men ej en värnpliktigs tillfälliga bostad. Har förstnämnda bostad förändrats, kan naturligtvis prästerskapet uppgifva ändringen bättre, säkrare och fullständigare, enär de uppgifter, man får från de värnpliktige, äro af den mest brokiga beskaffenhet, angifvande tillfällig uppehållsplats inom socknen eller utom densamma och utom rullförings- eller inskrifningsområdet. Således äro många anmälningar för mönstringsändamål otillfredsställande eller värdelösa. Och slutligen framhöll samme sakkunnige, att det icke sämsta med denna förändring vore bortfallandet af böterna, hvilka nu göra värnplikten i hög grad impopulär och därigenom motarbeta värnpliktsidéns omfattande i de djupa lagren.

Utöfver hvad som sålunda förut framhållits i ämnet ber jag med

anledning af herr von Baumgartens anförande att få yttra några få ord. Han trodde, att genom den ifrågasatta förändringen själva grunden för mobiliseringsplanerna genomförande skulle komma i olag. Hvad betyder detta? Jo, vid mobilisering bör hvarje värnpliktigs adress vara känd för de militära myndigheterna, så att de snabbt kunna anträffa honom. Kallelser med adresser torde därför antagligen ligga på förhand färdiga och utskrifna. Äro nu adresserna säkrare, om de inhämtas på det nuvarande än på det ifrågasatta sättet? Jag kan icke tro detta. Hvad som hittills förekommit i ärendet synes ju tvärtom ge stöd för det motsatta antagandet.

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.
(Forts.)

Herr von Baumgarten sade också, att det är önskligt ur militär synpunkt att bibehålla sambandet mellan befäl och trupp. Men icke bibehålles något dylikt samband genom att man såsom nu får skicka in sina uppgifter på ett brefkort och får böta om man underlåter att insända dem. Den ärade talaren yttrade också, att det är farligt att fortsätta med förslag, äsyftande afskrifning af försvaret! Men det tror jag är ett alltför starkt uttryck för denna ganska obetydliga sak. Om det nuvarande mönstringssystemet mot förmodan befinnes vara en för försvaret oundgänglig faktor, så torde man icke kunna vidhålla kravet på dess borttagande. Men här föreligger ju blott fråga om en skrifvelse angående utredning i ämnet, och man måste väl förutsätta, att denna utredning verkställes fullt opartiskt.

Med anledning af hvad herr Gezelius anförde samt det ändringsförslag han framställde i afseende på klämman, vill jag nämna, att detta förslag var under öfvervägande redan inom utskottet, men kunde där icke samla majoritet. Och det är svårt att inse, hvilka fördelar, som genom detta ändringsförslag äro att vinna. Om det i skrifvelsen står »i hvad mån» eller »huruvida» och om däri förekomma orden »af myndighet lämnade uppgifter» i stället för »i annan ordning lämnade uppgifter» så torde väl först nämnda bägge alternativ vara i sak ungefär lika goda som de senare. Kungl. Maj:t skall nog icke underlåta att vid den utredning, som ju i allt fall skulle begäras, taga hänsyn till alla möjligheter för frågans lösning.

Nu hafva vi ju utom mönstringen både kyrkoskrifning och mantalsskrifning, och då vore det väl ej ur vägen, om man kunde undvika dubbelarbete genom att låta ett af statens förvaltningsorgan använda det material, som ett annat organ hopsamlat. På det sättet underlättas förvaltningens arbete och minskas de enskildas besvär, och det är i detta syfte som de åtgärder, hvarom här är fråga, hafva föreslagits.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan oförändrad.

Herr af Ekenstam: Jag skall tillåta mig att endast göra några små tillägg till den här förda diskussionen.

Hvad som i år i detta ärende framgått såsom lagutskottets förslag utgjorde jämväl förra året utskottets mening. Ifrågavarande mening omfattades af en kompakt majoritet i Andra kammaren, och det är med stöd af denna mening förevarande motion framkommit.

Då ärendet nu förelåg till behandling i lagutskottet, kom, såsom grefve Mörner antydde, herr Gezelii nu väckta ändringsförslag äfven

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.
(Forts.)

under ompröfning, men vann icke utskottsmajoritetens bifall. De medlemmar inom utskottet, som ej tillhörde majoriteten, ansågo emellertid, att, då äsikten inom Andra kammaren i detta ärende var så stadgad, som den syntes vara, och dessutom skillnaden i uttrycks-sätten är så liten, att meningen i bägge fallen nästan blir densamma, det icke var någon som helst anledning att affatta någon reservation till förmån för en hemställan, lika med den af herr Gezelius framförda, och därför har ej heller någon sådan reservation framkommit.

Jag tror också, att det är tämligen obefogadt, att för dessa betydliga ordändringar åstadkomma en divergens mellan båda kamrarna.

För min del har jag intet annat yrkande än om bifall till utskottets hemställan.

Herr Stadener: Det kan ju förefalla, som om det endast vore tvenne parter i denna sak, å ena sidan de värnpliktige och å den andra rullföringsområdesbefälhafvarne. Det finnes emellertid en tredje mellankommande part, nämligen pastorsämbetena, och förmodligen kommer förslaget, ifall en skrifvelse i anledning därpå af Riksdagen aflätes, att till sist utmynna i en undersökning, i hvad mån pastorsämbetena kunna anlitas för ordnande af denna mönstringsfråga.

Nu är det ju så, att pastorsämbetena — jag talar i detta stycke af en viss erfarenhet — i regeln anlitas ganska mycket af de värnpliktige för erbållande af upplysningar och ofta för att förmedla sambandet mellan dem och rullföringsområdena. Jag skall icke närmare inlåta mig på detaljer, men jag vill säga i detta stycke, att under de år jag tjänstgjort i pastorsämbetena i åtskilliga stora städer och handlagt dessa från vår synpunkt invecklade frågor, har det förefallit mig, som om det finnes hos beväringmännen en känsla, hvars innehåll är alldeles rakt motsatt rullföringsområdesbefälhafvarnes åsikt i saken, och alldeles gifvet är det en känsla, att hvad här pålågges dem är en onödig börda, ett onödigt påhäng. För rullföringsområdesbefälhafvarne tycks det vara en lika så gifven sak, att detta är en nödvändig betingelse för att kunna hålla rullorna i ordning. För pastorsämbetena, som här ofta äro mellansittande part, har det förefallit omöjligt att lösa frågan genom något slags lokala förhandlingar, och från denna synpunkt sedt skulle jag önska, att Riksdagen hos Kungl. Maj:t begärde en utredning, men jag skulle då vilja tillägga detsamma, som Riksdagen yttrade i sin skrifvelse år 1905, hvilken jag genomläste för några dagar sedan. Såvidt jag erinrar mig, begärdes då, att Kungl. Maj:t skulle föranstalta en sådan utredning icke blott med infordrande af upplysningar från militära myndigheters sida, utan att man äfven skulle vända sig till de civila myndigheter, som kunde komma i fråga, men såvidt jag förstår, försummade Kungl. Maj:t att göra detta 1905. Då infordrades endast de militära myndigheternas yttranden, och det kunde kanske vara skäl, att Kungl. Maj:t nu fullständigade denna utredning genom att vända sig till vissa civila myndigheter, nämligen i första hand till pastorsämbetena.

Jag har försökt att för mig själf förklara, hvarför militärmyndigheterna fattat mönstringsskyldighet såsom något nödvändigt härvidlag. Den förste ärade talaren sade, att bland annat upprätthålles

därigenom det personliga sambandet mellan beväringssmannen och hans befäl. Jag har litet svårt att förstå denna synpunkt, därför att i regeln är det skriftliga anmälningar, som numera göras, och då blir det icke något personligt samband. Vidare och för det andra tror jag, att mönstringsanmälningarna, såvidt jag icke blifvit felaktigt underrättad, förläggas till en enda plats eller ett par platser inom rullföringsområdet, och det blir då omöjligt för de värnpliktige att personligen komma tillstädes. Dessutom lär det aldrig vara så, att det är rullföringsområdesbefälet, som skall anföra dessa beväringssmän i krig, och sålunda kan äfven af denna orsak icke något personligt förhållande åstadkommas mellan beväringssmannen och hans eventuella befäl.

Om upphörande af monstring med värnpliktige m. m.
(Forts.)

Det finnes äfven en annan synpunkt, som vidrörts af den näst siste talaren på denna plats, och det är frågan om adresserna. Till rullföringsområdena insändas en mängd adresser från pastorsämbetena. Hvarje person i värnpliktsåldern, som flyttar från en församling till en annan, skall anmälas från vederbörande pastorsämbeten till befälhafvarne för ifrågavarande områden, och sålunda vet man där, i hvilken församling inom riket hvarje beväringssman finnes. Men man får kännedom endast om den första adressen inom den församling, dit en beväringssman flyttat och där han uppehåller sig. Inom denna kan han flytta två å tre gånger om året och då behövas nya adresser. Hvad detta resonemang beträffar, är det således riktigt, att det för rullföringsområdena vore önskvärdt att erhålla adresser genom de värnpliktige själfliva, men de erhållas icke genom nuvarande bestämmelser i lagen, ty om en beväringssman en gång om året anmäler sin nya adress, finnes dock icke något hinder för att han därunder haft tio andra adresser. Innan ny anmälan sker för hvar flyttning, när man således icke det önskade resultatet. Vid en mobilisering litar man mest till den offentliga kungörelsen, och då nås beväringssmannen i alla fall genom denna kungörelse.

Beväringssmännen å sin sida hafva, såsom i synnerhet det militära befälet kunnat konstatera, en viss instinktlik motvilja mot att affatta skrivelser till myndigheterna. De hafva en viss fasa — mycket omotiverad i våra dagar, det medgifves — för att skriva officiellt till myndigheterna, och det är därför mycket svårt att få skriftliga anmälningar. Personlig inställelse skulle å andra sidan bereda beväringssmännen kostnader genom skjuts m. m. och förlust af dagsförtjänst samt bereda dem direkta utgifter, för hvilka de draga sig.

Nu önskar jag ingalunda, att det hela skulle sluta med nya ålägganden för pastorsämbetena förutom de många, som de redan hafva, beträffande de värnpliktige; men icke förty, fast jag icke önskar detta, vill jag tillstyrka bifall till utskottets hemställan i den förhoppning, att, om vid en blifvande utredning man komme att vända sig äfven till civila myndigheter, frågan om de värnpliktiges bokföring hos pastorsämbetena skulle kunna utredas och ordnas till ömsesidig bättnad för både militärerna och ifrågavarande ämbeten, och att man finge reda i den under nuvarande förhållanden trassliga härfran, som heter pastorsämbetenas bokföring af de värnpliktige.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

Om uppkörande af
mönstring
med värn-
pliktige m. m.
(Forts.)

Herr Larsson, Knut: Jag har själf varit med om dessa mönstringar under gångna tider, och jag tror, att de voro rätt betungande för de värnpliktiga utan att medföra motsvarande nytta. De ha också blifvit ersatta med en personlig adressanmälan, men nu vill man också taga bort den, såsom ett besvär för de värnpliktiga, och kasta öfver den på myndigheterna. Jag finner icke detta lyckligt.

Det är ju så, att i vår gamla armé var regementet nästan såsom en familj, där traditionen höll tillsamman alla medlemmarna; men nu vill man taga bort äfven det lilla samband med regementet, som ligger i denna personliga adressanmälan, och i stället låta myndigheterna göra denna anmälan. Man har försökt inom armén att från trycket utgifva regementenas historia — för att de värnpliktige genom läsning af densamma skola lära sig vörda de gamla traditionerna och känna sig som medlemmar af sitt regemente — och jag tror, att det finnes mycket fog härför, ty då allvarets stund kommer, är det kamratskapet, som är den uppehållande kraften vid regementet. Från den sidan sedt, som jag nu framhållit, tror jag, att det skulle vara mycket olämpligt att taga bort det lilla samband, som ännu återstår mellan den värnpliktige och hans regemente och som ligger däruti, att han en gång om året måste tänka på regementet och skicka in en adressanmälan, och därför vill jag icke, att denna skyldighet nu skulle tagas bort.

Jag vill dock icke yrka afslag på utskottets utlåtande, utan skall biträda herr Gezelii förslag, ty enligt detsamma kan Kungl. Maj:t göra, som Kungl. Maj:t för godt finner, med denna utredning utan att på förhand vara bunden af att anmälningsskyldigheten skall lämnas öfver till myndigheterna.

Jag ber att få instämma i herr Gezelii yrkande.

Grefve Hamilton, Carl: Jag skall icke länge upptaga kammarens tid och ber genast från början att få ansluta mig till herr Gezelii yrkande och motivering härför. Emellertid har under debatten några missförstånd gjort sig gällande beträffande innebörden af och ändamålet med mönstringen, som jag anhåller få söka justera.

Det är verkligen icke på det viset, att det *uteslutande* är en adressanmälan, som mönstringen afser. Därvid skola äfven lämnas uppgifter, som beröra värnpliktsförhållandena, och som kunna vara af vikt för den värnpliktige själf att få kontrollerade, t. ex. uppgift om den årsklass han tillhör; och sådana uppgifter komma icke prästerskapet genom mantalsskrifningen eller annars till handa. Det kan hända, att den värnpliktige blir lidande på, om den uppgiften icke är rätt och han tror sig inkallad med en årsklass, som han icke längre tillhör. Det är *en* sak, som man afser med mönstringen, nämligen att kontrollera inskrifningsbokens riktighet.

En *annan* och den viktigaste är att *kontrollera* stamrullans riktighet, bland annat den värnpliktiges adress. Om det ock finnes personer, som flytta flera gånger om året, så är väl detta icke anledning nog att afsäga sig riktig adress på flertalet, som dock icke flyttar; och *en* adressanmälan från dem, som flytta, är dock bättre än

ingen alls. Stamrullan är ju själfva grunden, på hvilken man bygger vid mobilisering och det är af *stor vikt* att för beräkning af tillgång m. m. få den så tillförlitlig som möjligt. Huru de värnpliktige vid mobilisering inkallas är ju en hemlighet, som man ej får tala om, men det är klart, att, *om* en person skall kunna träffas med en inkallelseorder, stamrullan måste lämna besked om, *hvar* detta kan ske. Intet land i världen har, mig veterligt, så lindriga mönstringar som vårt — i Norge äro de *synnerligen* stränga — och det torde icke finnas något enklare sätt att förmedla uppgifter från de värnpliktiga till rullföraren än en direkt anmälan. Att ifylla och afsända ett brefkort är dock en enkel sak för individen. Skall däremot prästerskapet upptaga och sammanföra flera tusentals uppgifter, blir detta en onödig omgång och för prästerskapet en verklig börda.

*Om upp-
hörande af
mönstring
med värn-
pliktige m. m.*
(Forts.)

Det är, herr talman, hvad jag ansett mig böra framhålla.

Grefve Wachtmeister, Axel: Jag vill börja såsom den föregående talaren, att jag skall blifva mycket kort.

Jag vill blott säga det, att utskottets motivering alldeles icke öfvertygat mig om nödvändigheten eller ens lämpligheten af att göra någon ändring i de nu gällande bestämmelserna. Utskottet citerar i sitt från fjolåret anförda uttalande det stora antal värnpliktiga, som försummat sin mönstringsskyldighet, grefve Mörner har fäst uppmärksamheten på de höga bötesbelopp, som de värnpliktiga därför få erlægga, och på olämpligheten däraf. Ja, detta är en bedröflig lättja och en bedröflig försummelse; men icke bör väl denna lättja, denna försummelse, föranleda Riksdagen till att begära ändring af gällande bestämmelse. Snarare borde en sådan lättja vara orsaken till att man försökte uppfostra svenska folket till att lättare öfvervinna den af herr Stadener omnämnda motvilja, som han ansåg i så stor utsträckning finnas mot att uppsätta officiella skrivelser, äfven när de äro så små som de här ifrågavarande, ty att det skulle innebära en på något sätt afsevärd börda för de värnpliktiga att fullgöra denna anmälningskyldighet, det kan jag omöjligt gå med på. Jag skulle därför helst yrka afslag, men då herr Gezelius framställt ett medlingsyrkande, och då vi ju icke få anse det alldeles uteslutet, att en utredning, begärd på sätt herr Gezelius föreslagit, skulle kunna gifva uppslag till ett mera effektivt tillvägagångssätt, skall jag be att få yrka bifall till herr Gezelii yrkande.

Herr von Baumgården: Då herr Gezelii yrkande är helt och hållet olika mot utskottets hemställan, har jag icke skäl att vidhålla mitt afslagsyrkande, utan ber att få förena mig i herr Gezelii yrkande.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att i afseende på föreliggande utlåtande yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock, af herr *Gezelius*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att fortsättningen efter ordet »utreda» affattades sålunda: »huruvida och på hvad sätt den i § 32 värnpliktslagen stadgade mönstring må kunna borttagas

Om upphörande af mönstring med värnpliktige m. m.
(Forts.)

och ersättas med i annan ordning lämnade uppgifter, samt för Riksdagen framlägga det förslag, som af utredningen må föranledas».

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner i enlighet med dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till herr Gezelius' yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anstogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad lagutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 7 med den af herr Gezelius föreslagna ändring, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 63;

Nej — 43.

Tillkännagafs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla Riksdagens samtliga ledamöter att denna dag klockan 2 e. m. infinna sig på rikssalen för att där inhämta Kungl. Maj:ts nådiga svar å Riksdagens skrifvelse den 31 januari 1912 angående af Riksdagen antagen ändring af riksdagsordningen.

På framställning af herr talmannen ajournerades nu kl. 1,25 e. m. sammanträdet för att efter ceremonien på rikssalen fortsättas i kammarens samlingsrum.

Till åtlydnad af Kungl. Maj:ts nådiga kallelse afgingo herr talmannen samt kammarens herrar ledamöter kl. 1,50 e. m. till rikssalen där jämväl Andra kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för civildepartementet Schotte uppläst Kungl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern Staaff att å Kungl. Maj:ts vägnar på rikssalen meddela Riksdagen Kungl. Maj:ts svar på

Riksdagens skrivelse den 31 januari 1912 angående af Riksdagen antagen ändring i riksdagsordningen, blef det nådiga svaret af hans excellens herr statsministern uppläst.

Därpå framträdde herr talmannen och yttrade: Jämlikt grundlagens föreskrift öfverlämnas härmed Riksdagens svar å Kungl. Maj:ts nådiga proposition till 1911 års riksdag angående ändrad lydelse af 3 § 13 mom. tryckfrihetsförordningen, innefattande bifall till hvad Kungl. Maj:t föreslagit.

Sedan herr talmannen därefter till hans excellens herr statsministern öfverlämnat Riksdagens ifrågavarande skrivelse, afslutades ceremonien å rikssalen och begaf Första kammaren sig till sitt samlingsrum, där kammaren åter sammanträdde kl. 2,19 e. m.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörandelagutskottets den 7 och 8 innevarande februari bordlagda utlåtande nr 8, i anledning af dels justitieombudsmannens framställning till Riksdagen om ändring af 6 § i lagen angående villkorlig straffdom, dels ock motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om utvidgning af samma lag.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Uti en inom Andra kammaren väckt och till lagutskottet hänvisad motion nr 10 hade herr *Leander* hemställt, det Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t att, i samband med den utredning angående öfvervakning af villkorligt dömda, hvarom Riksdagen gjort framställning, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån lag angående villkorlig straffdom af den 22 juni 1906 lämpligen skulle kunna utvidgas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kunde gifva anledning.

Angående utsträckt tillämpning af institutet villkorlig straffdom.

Utskottet hade i nu föredragna punkt på anförda grunder hemställt, att Riksdagen i anledning af ifrågavarande motion måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t, i samband med den utredning angående öfvervakning af villkorligt dömda, hvarom Riksdagen förut gjort framställning, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån institutet villkorlig straffdom måtte vinna tillämpning jämväl på personer, som dömdes till längre tids fribetsstraff än straffarbete i tre månader eller fängelse i sex månader, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kunde gifva anledning.

Angående
utsträckt
tillämpning
af institutet
villkorlig
straffdom.
(Forts.)

Reservation hade afgifvits af herr *Stendahl*, hvilken likväl ej däri framlagt sin mening.

Herr *Stendahl*: Herr talman, mina herrar! Då jag deltagit i lagutskottets behandling af den ifrågavarande motionen och reserverat mig emot det ärade utskottets utlåtande i saken, så har detta skett för att enligt vedertaget bruk förbehålla mig rätt att i samma ärende yttra mig inför kammaren.

Först vill jag konstatera att motionärens skäl för motionen säkerligen förestafvats af välvilja och »*humanitetssträfv*an». Motionären vägar dock icke bestämdt påstå, att den år 1906 antagna lagen angående villkorlig straffdom i stort sedt lämnat ett ganska gynnsamt resultat, utan säger, att det »torde få anses», att så är.

Enligt den nu gällande lagen kan ingen blifva föremål för villkorlig straffdom, som dömts till högre straff än tre månaders straffarbete eller sex månaders fängelse, och vill motionären utsträcka lagen att gälla åtminstone i dubbelt omfång, det vill säga högst sex månaders straffarbete eller ett års fängelse. Ur sin egen erfarenhet såsom fängelsetjänsteman säger sig motionären kunna andraga flera fall, där villkorlig straffdom särskildt med fördel kunnat användas på dem, som erhållit ända upp till sex månaders straffarbete eller till och med därtöfver, men motionären anger icke något af dessa fall.

Domstolens myndighet att tillämpa straffskalan ifrån 5 kronors böter till två års straffarbete är så stor, att gifvetvis i fall, där domstolen anser villkorlig straffdom böra ifrågakomma, domstolen kan nedsätta straffet så långt, att villkorlig straffdom kan tillämpas, och gäller detta, såvidt jag vet, för samma brott, som skulle komma under tillämpning, ifall det föreslagna dubbla omfånget enligt motionärens önskan bifalles, med undantag af förfalskning af offentlig handling och barnamord. Vill man nu ha dessa två kategorier af brott in under lagen af villkorlig straffdom, så anser jag, att man bör öppet säga ifrån, hvad man äsyftar med den föreslagna lagändringen, och tviflar jag på att motionären kan anföra något fall från sin erfarenhet utanför dessa två kategorier af brott, som kan verka såsom stöd för det önskvärda i den föreslagna lagändringen. Däremot är jag öfvertygad om, att motionären skulle kunna anföra flera fall, där han ansett att villkorlig straffdom lämpligen kunnat användas, men där domstolarna varit af annan mening och därför satt straffet högre än till tre månaders straffarbete eller högre än sex månaders fängelse.

Hvad särskildt angår straff för förfalskning af offentlig handling, så har för icke länge sedan förekommit ett ganska känt fall, där en kvinna under synnerligen förmildrande omständigheter gjort sig skyldig till ett sådant brott, och det är högst antagligt att, om villkorlig straffdom kunnat tillämpas för ifrågavarande brott, hon skulle fått villkorlig dom. Så kunde emellertid icke ske, men den hårdhet, som kan tyckas ligga häri, kunde utan svårighet utjännas därigenom, att hon sökte och erhöi nåd. Om nådinstitutet bör kunna anföras den gamla domarregeln att, »en god och beskedlig domare är bättre än en god lag, ty han kan alltid laga efter lägligheten», och nåd-

institutet är omgärdadt af sådana garantier, att det icke gärna kan missbrukas. Att ändra strafflagarna, så att nådinstitutet icke behöfver användas, anser jag för min del vara en sträfvan, som icke är till gagn.

Utskottets utlåtande präglas enligt min mening af en sväfvande osäkerhet i motiveringen. Orden »lärer», »synes», och »torde» visa nogsam, att utskottet icke gått till botten i saken utan ansett sig böra skjuta frågan ifrån sig med en skrifvelse till Kungl. Maj:t. För min del skulle jag gärna kunnat vara med om en skrifvelse med begäran om utredning, men kan icke vara med om, att denna utredning verkställes i den riktning, som utskottet tyckes vilja förorda.

En af utskottets ledamöter, den socialistiska representanten i Andra kammaren från Norrköping herr Sven Persson, yttrade i utskottet, att han för sin del önskade tillämpning af villkorlig straffdom för alla i strafflagen omnämnda brott, och då motionen var ett steg i denna riktning, så förordade han motionen. Denna fasta, klara ståndpunkt sticker bjärt af emot utskottets. Jag medger för min del att det finnes skäl för utvidgning utaf tillämpningen af villkorlig straffdom, men dessa skäl hafva hvarken motionären eller utskottet framhållit, och skall jag därför tillåta mig att här inför kammaren nämna ett af dem.

Det förekommer icke sällan, att domstol för att komma i tillfälle att tillämpa villkorlig straffdom nedpressar straffet betydligt och att, om tillämpningen kunde ske vid högre straff än tre månaders straffarbete, domstolen skulle tillmäta till och med maximistraffet, äfven om detta uppginge till frihetsstraff uti ett år. Är det riktigt, att straffhotet verkar uppfostrande, så torde det äfven vara gifvet, att ett större straffhot skall verka mera afskräckande och uppfostrande än ett mindre straffbot.

Af detta mitt yttrande torde framgå, att jag icke är motståndare till utvidgning för tillämpningen af villkorlig straffdom, men där finnas andra skäl, som enligt min mening starkt tala för, att skrifvelsen till Kungl. Maj:t icke bör aflätas med den motivering, som lagutskottet föreslår. Med någon kännedom om hur den villkorliga straffdomen nu tillämpas, vågar jag påstå, att densamma hittills blifvit använd i allt för stor utsträckning och att detta verkat demoraliserande på synnerligast de unga brottslingarna, hvilka, då de inställas inför rätta, nästan alla påyrka villkorlig straffdom. Detta gifver vid handen, att de i det närmaste anse villkorlig straffdom böra vara obligatorisk, och de kunna icke förstå, hvarför, då villkorlig straffdom tillämpas för den ene, densamme icke lika väl kan tillämpas på dem. Föräldrar, släktingar och vänner understödja dem icke sällan med utan ansvar lämnade uppgifter för att söka utverka villkorlig straffdom, och det händer ganska ofta, att man härvid ljuger oförblommeradt. Då därtill kommer, att mången ung brottsling för att söka inverka på domstolen låtsar ånger för att undgå strafftillämpningen, så verkar detta till försämrande af hans karaktär och till alstrande af ett ondt, som många gånger är farligare än brott, nämligen skenhelighet.

*Angående
utsträckt
tillämpning
af institutet
villkorlig
straffdom.
(Forts.)*

Angående
utsträckt
tillämpning
af institutet
villkorlig
straffdom.

(Forts.)

Det institut, som borde utgöra en grundsten för tillämpningen af villkorlig straffdom, är en saklig förundersökning af brottslingens förhållanden i allmänhet, och anställes denna förundersökning i de länder, hvarifrån vi lånat institutet om villkorlig straffdom, på förordnande af domstolen.

Så sker emellertid icke här i landet, åtminstone icke i Stockholm, utan enskilda personer, låt vara ombud för en välmenande förening, blanda sig i undersökningen, redan innan densamma börjat inför domstolen och inlämna till domstolen en skriftlig berättelse öfver sin så kallade förundersökning. Denna berättelse är i många fall en illa skriven promemoria, upptaganda skvaller och många gånger till och med injurier, på så sätt att t. ex. en familjefar af sin hustru beskylls för brottsliga handlingar för att dessa skola verka såsom förmildrande omständigheter för moderns åtalade olycksbarn. Förundersökningen blir en fullständig parodi på sundt rättsmedvetande. Innan man därför går att utvidga det ifrågavarande institutet af känslöskäl, bör man bestämdt fordra, att de personers uppgifter, å hvilka rätten skall grunda sitt omdöme, huruvida villkorlig straffdom bör förekomma eller icke, personligen höras inför rätta, att deras uppgifter kontrolleras samt att det lämnas tillfälle för statens representant, åklagaren, att utfråga sagda personer. Såsom de med orätt nu kallade förundersökningarna ske, innehålla dessa nästan alltid svar ifrån en del personer, huruvida de för sin del anse, att villkorlig straffdom bör tillämpas eller icke, och härför svara de tillfrågade säkerligen utan att hafva någon nämnvärd kännedom om sakens beskaffenhet. Det är dock den frågan, som domstolen ensam har att utreda och afgöra.

Jag vill omnämna ett fall, som inträffat här i staden, såsom betydande härför.

En tjänsteflicka, som stod tilltalad för ett mindre tjufnadsbrott — det var visserligen stöldbrott, men ett mindre sådant — hade blifvit föremål för den s. k. förundersökningens utredning. Den utredande vände sig till en fru, hos hvilken flickan tjänat någon tid förut, och gjorde förfrågningar om flickan. Flickan hade lämnat sin tjänst hos sagda fru, och någon vänskap rådde uppenbarligen icke dem emellan. Fruen gaf ett ogynnsamt omdöme om flickan och relaterade, att flickan i ett fall haft ett fult yttrande. Flickan erhöll icke villkorlig dom. Jag vill fråga, är sådant till välsignelse eller icke?

I motsats till detta fall, har det förekommit många lika ovederhäftiga uppgifter till förmån för den tilltalade. Utredningen bör gifvetvis gå ut på att klargöra, huruvida de hörda personernas omdöme kan hafva värde och om den hörde antingen utan ansvar eller kanske åtminstone utan förstånd om sitt ansvar står efter den tilltalades argaste eller söker under alla förhållanden öfverskylla den brottsliga gärningen.

Edligt min mening har den ifrågavarande lagen ännu varit i kraft i alldeles för kort tid, för att man skall kunna öfverse dess verkningar så, att det nu bör vidtagas åtgärder för lagens ändrande. Detta oakadt skall jag icke tillåta mig att göra något yrkande om afslag på det framställda skrivelseförslaget, utan har jag endast ve-

lat framhålla, att utskottets motivering icke enligt min mening har tillräcklig bärighet.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter kammaren biföll hvad utskottet i förevarande punkt hemställt.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,40 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 13 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Justerades protokollet för den 5 i denna månad.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtande nr 11, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen, fjärde hufvudtiteln, gjorda framställning rörande anskaffning af en flygmaskin m. m.

Upplästes två till kammaren inkomna protokoll så lydande:

År 1912 den 10 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse Riksdagens justitieombudsman; och befunnos, efter valförrättningens slut, rösterna hafva utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren *Berndt Fridolf Engelbrekt Hasselrot*, 42 röster,

ledamoten af Riksdagens Första kammare herr häradshöfdingen *Ossian Berger*, 3 röster, i följd hvaraf herr revisionssekreteraren *Berndt Fridolf Engelbrekt Hasselrot* blifvit till Riksdagens justitieombudsman utsedd.

G. F. Östberg.
Carl J. Ödman.

O. Silfverschiöld.
E. Indebetou.

År 1912 den 10 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den man, som skall efterträda Riksdagens justitieombudsman, ifall denne, innan nästa lagtima riksdag anställt nytt val af justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt utöfva ämbetet under den

tid justitieombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos, efter valförrättningens slut, rösterna hafva utfallit sålunda:

ledamoten af Riksdagens Första kammare herr häradshöfdingen *Ossian Berger* samtliga afgifna, eller 44 röster, i följd hvaraf ledamoten af Riksdagens Första kammare herr häradshöfdingen *Ossian Berger* blifvit utsedd till justitieombudsmannens efterträdare.

G. F. Östberg.   *O. Silfverschiöld.*
Carl J. Ödman.   *E. Indebetou.*

På framställning af herr talmannen beslöts, att de nu upplästa protokollen skulle läggas till handlingarna, äfvensom att Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag af protokollet underrättas om dessa val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingifva förslag dels till förordnanden för de valda, dels till skrifvelse till Konungen med anmälan om de verkställda valen, dels ock till den paragraf därom, som borde införas i riksdagsbeslutet.

Upplästes ett protokoll af följande lydelse:

År 1912 den 10 februari sammanträdde kamrarnas valmän för utseende af kommitterade för tryckfrihetens värd; och befunnos efter valförrättningens slut hafva blifvit till kommitterade utsedda:

riksantikvarien <i>Gustaf Oscar Augustin Montelius</i>	med 24 röster
f. d. lektorn <i>Teofron Adolf Säve</i>	» 24 »
bibliotekarien <i>Erik Axel Karlfeldt</i>	» 24 »
f. d. justitierådet <i>Johannes Hellner</i>	» 24 »
f. d. riksantikvarien <i>Hans Olof Hildebrand Hildebrand</i>	» 15 »
f. d. justitierådet <i>Ernst Trygger</i>	» 15 »

G. Andersson.   *Ernst Håkanson.*
D. Persson i Tällberg.   *Aug. Nilsson, Kabbarp.*

På framställning af herr talmannen beslöts, att förevarande protokoll skulle läggas till handlingarna, äfvensom att Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag af protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingifva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till paragraf rörande valet i riksdagsbeslutet.

Upplästes ett så lydande protokoll:

År 1912 den 12 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse revisorer och revisorssupplanter för granskning af riksbankens afdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning; och befunnos, efter valens slut, hafva blifvit utsedda till

revisorer:**vid kontoret i Göteborg:**

herr	<i>Nordenfelt, E. J.</i> , f. d. kamrerare, Göteborg, ...	med 26 röster
»	<i>Hammar skiöld, C. W. A.</i> , major, Göteborg, ...	» » »
»	<i>Gödda, O. E.</i> , f. d. riksdagsman, Svarteborg	» » »
»	<i>d'Orchimond, Fredrik</i> , f. d. handlande, Floda, ...	» » »

vid kontoret i Malmö:

herr	<i>Beckman, Erik</i> , landtbrukare, Börringe, ...	med 26 röster
»	<i>Härje, K. A.</i> , vice konsul, Malmö, ...	» » »
»	<i>Johansson, P. A.</i> , kassör, Malmö, ...	» » »
»	<i>Nilsson, Anders Johan</i> , landtbrukare, L:a Isie, Södra Åby, ...	» » »

vid kontoret i Falun:

herr	<i>Nordin, G.</i> , kapten, Falun, ...	med 26 röster
»	<i>Brolén, H.</i> , disponent, Nyhammar, ...	» » »
»	<i>Jansson, J. P.</i> , f. d. riksdagsman, Saxhyttan, Nyhammar, ...	» » »
<i>Åberg, Edv.</i> , f. d. bruksförvaltare, Falun, ...		» » »

vid kontoret i Gäfle:

herr	<i>Ericson, J. G.</i> , telegrafkommissarie, Gäfle, ...	med 26 röster
»	<i>Brodin, Carl</i> , grosshandlare, Gäfle, ...	» » »
»	<i>Fogelberg, B.</i> , disponent, Gäfle, ...	» » »
»	<i>v. Malmberg, O.</i> , Major, Gäfle, ...	» » »

vid kontoret i Halmstad:

herr	<i>Bökman, E.</i> , rektor, Halmstad, ...	med 26 röster
»	<i>Ehrenborg, G.</i> , major, Halmstad, ...	» » »
»	<i>Gyllensvärd, A. G.</i> , f. d. riksdagsman, Fågelsång, Voxtorp, ...	» » »
»	<i>Håkansson, C. A.</i> , f. d. landtbrukare, Weinge, ...	» » »

vid kontoret i Härnösand:

herr	<i>Carlsson, V.</i> , häradsskrifvare, Härnösand, ...	med 26 röster
»	<i>Öberg, Valfr.</i> , hemmansägare, Domsjö, ...	» » »
»	<i>Hallin, E.</i> , kassör, Örnsköldsvik, ...	» » »
»	<i>Kallstenius, Gotfrid</i> , rektor, Härnösand, ...	» » »

vid kontoret i Jönköping:

herr <i>Berg, Ivar</i> , godsägare, Rödjenäs, Nässjö, ...	med 26 röster
» <i>Gislén, Knut</i> , landskamrer, Jönköping, ...	» » »
» <i>Johansson, C. R.</i> , folkskoleinspektör, Jönköping, ...	» » »
» <i>Andersson, Johan</i> , landtbrukare, Flabult, Byarum, ...	» » »

vid kontoret i Kalmar:

herr <i>von Tell, Philip</i> , major, Kalmar, ...	med 26 röster
» <i>Wickbom, J. A. O.</i> , rektor, Kalmar, ...	» » »
» <i>Hultgren, A.</i> , landtbrukare, Kollinge, Söderåkra, ...	» » »
» <i>Svänsso, E.</i> , öfverlärare, Kalmar, ...	» » »

vid kontoret i Karlskrona:

herr <i>Kruse, K. R. T.</i> , kapten, Karlskrona, ...	med 26 röster
» <i>Schartau, J. A.</i> , häradshöfding, Karlskrona, ...	» » »
» <i>Nelson, K. M.</i> , landstingsman, Björkeryd, ...	» » »
» <i>Brorsson, N.</i> , kantor, Asarum, ...	» » »

vid kontoret i Karlstad:

herr <i>Liljesköld, K. A.</i> , f. d. häradshöfding, Arvika, ...	med 26 röster
» <i>Falk, H. H. W.</i> , kapten, Karlstad, ...	» » »
» <i>Olsson, Emil</i> , f. d. riksdagsman, Kyrkebol, Ottebol, ...	» » »
» <i>Larson, L. W.</i> , landtbrukare, Labberud, Ölme, ...	» » »

vid kontoret i Kristianstad:

herr <i>Åkesson, N.</i> , f. d. riksdagsman, Rebbelberga, ...	med 26 röster
» <i>Månsson, Nils</i> , kamrer, Östra Broby, ...	» » »
» <i>Wizell, C.</i> , f. d. riksdagsman, Örkelljunga, ...	» » »
» <i>Åkesson, J. A.</i> , landtbrukare, Raskarum, S:t Olof, ...	» » »

vid kontoret i Linköping:

herr <i>Burén, Iv.</i> , landtbrukare, Boxholm, ...	med 26 röster
» <i>Edlund, Wilh.</i> , disponent, Mjölby, ...	» » »
» <i>Gustafson, J. A.</i> , landtbrukare, Katrineberg, Grebo, ...	» » »
» <i>Hagström, K. L.</i> , lektor, Linköping, ...	» » »

vid kontoret i Luleå:

herr <i>Hellborn, B.</i> , häradshöfding, Gellivare, ...	med 26 röster
» <i>Norberg, Alb.</i> , v. pastor, Neder-Luleå, ...	» » »
» <i>Hansen, David</i> , handlande, Gammelstad, ...	» » »
» <i>Bäckström, Amandus</i> , kommissionär, Öjebyn, ...	» » »

vid kontoret i Mariestad:

herr	<i>Millqvist, A.</i> , godsägare, Simmatorp, Skara	med 26 röster
»	<i>Rodhe, M. F.</i> , domänintendent, Mariestad, ...	» » »
»	<i>Bolin, J. Z.</i> , skollärare, Fyrunga, ...	» » »
»	<i>Friberg, A. W.</i> , disponent, Sköfde, ...	» » »

vid kontoret i Norrköping:

herr	<i>Wahlberg, Fredrik</i> , ingenjör, Norrköping, ...	med 26 röster
»	<i>Mossberg, Robert</i> , brandchef, Norrköping, ...	» » »
»	<i>Afzelius, Carl</i> , disponent, Norrköping, ...	» » »
»	<i>Hedenström, Daniel</i> , ingenjör, Ljusfors, Skärbläcka, ...	» » »

vid kontoret i Nyköping:

herr	<i>af Schmidt, H. O.</i> , major, Nyköping, ...	med 26 röster
»	<i>Weinberg, B.</i> , f. d. godsägare, Nyköping, ...	» » »
»	<i>Hedin O.</i> , ingenjör, Kärrbo, Nyköping, ...	» » »
»	<i>Winblad, Oskar</i> , förvaltare, Nyköping, ...	» » »

vid kontoret i Sundsvall:

herr	<i>Horneij, Arvid</i> , tandläkare, Sundsvall, ...	med 26 röster
»	<i>Larsson, B. M.</i> , grosshandlare, Sundsvall, ...	» » »
»	<i>Eckholm, R.</i> , f. d. riksdagsman, Sundsvall, ...	» » »
»	<i>Thor, C. G.</i> , förvaltare, Nedansjö, ...	» » »

vid kontoret i Umeå:

herr	<i>Boström, N.</i> , f. d. riksdagsman, Bodbyn, Burträsk, ...	med 26 röster
»	<i>Collin, K. R.</i> , lektor, Umeå, ...	» » »
»	<i>Broman, J.</i> , kronolänsman, Teg, Umeå, ...	» » »
»	<i>Öhlén, John</i> , förvaltare, Umeå, ...	» » »

vid kontoret i Uppsala:

herr	<i>Bring, Sven Kasper</i> , f. d. rådman, Uppsala, ...	med 26 röster
»	<i>Åmark, Fr. Wilh.</i> , f. d. rektor, Uppsala, ...	» » »
»	<i>Arnelius, G.</i> , organist, Öster-Löfsta, ...	» » »
»	<i>Höök, C.</i> , f. d. riksdagsman, Edeby, Rasbokil, ...	» » »

vid kontoret i Visby:

herr	<i>af Ekenstam, Th.</i> , häradshöfding, Visby, ...	med 26 röster
»	<i>Forsman, P. A.</i> , disponent, Roma Kloster, ...	» » »
»	<i>Larsson, K. L. J.</i> , riksdagsman, Bendarive, ...	» » »
»	<i>Svallingson, M. E.</i> , kronolänsman, Bönders gård, Klintehamn, ...	» » »

vid kontoret i Vänersborg:

herr	<i>Björklund, E.</i> , jägmästare, Vänersborg, ...	med 26 röster
»	<i>Nordin, Fredr.</i> , rektor, Vänersborg, ...	» » »
»	<i>Holm, A. E.</i> , postmästare, Mellerud, ...	» » »
»	<i>Johansson, Axel</i> , handlande, Ed, ...	» » »

vid kontoret i Västerås:

herr	<i>af Billbergh, Th.</i> , f. d. lektor, Västerås, ...	med 26 röster
»	<i>Rudberg, Hj.</i> , f. d. räntmästare, Västerås, ...	» » »
»	<i>Ugglå, Claes</i> , häradshöfding, Västerås, ...	» » »
»	<i>Lindgren, Gustaf</i> , f. d. riksdagsman, Islingby, ...	» » »

vid kontoret i Växjö:

herr	<i>Johansson, O. A.</i> , hospitalssyssloman, Växjö, ...	med 26 röster
»	<i>Westin, E. O.</i> , kapten, Växjö, ...	» » »
»	<i>Andersson, C. A.</i> , landstingsman, Iffa, Boarp, ...	» » »
»	<i>Eriksson, J.</i> , f. d. riksdagsman, Lindehult, Algutsboda, ...	» » »

vid kontoret i Örebro:

herr	<i>von Hofsten, H. R.</i> , major, Örebro, ...	med 26 röster
»	<i>Montgomery-Cederhjelm, R.</i> , kammarherre, Seger-sjö, Lännäs, ...	» » »
»	<i>Andersson, A. G.</i> , bergsman, Östanor, Rällså, ...	» » »
»	<i>Persson, O.</i> , nämndeman, Asker, ...	» » »

vid kontoret i Östersund:

herr	<i>Björklund, Olof</i> , godsägare, Oviken, ...	med 26 röster
»	<i>Tenqvall, Otto</i> , kronofogde, Östersund, ...	» » »
»	<i>Karlsson, K.</i> , f. d. riksdagsman, Lit, ...	» » »
»	<i>Bromée, Jöns</i> , f. d. riksdagsman, Billsta, Hackås, ...	» » »

suppleanter:

vid kontoret i Göteborg:

herr	<i>Sandblad, Erik</i> , ombudsman vid hypoteksföreningen, Göteborg, ...	med 25 röster
»	<i>Andersson, Bernt</i> , landstingsman, Myggenås, Hjalteby, ...	» » »
»	<i>Larsson, L.</i> , landstingsman, Hufveröd, ...	» » »
»	<i>Olbers, Hj.</i> , assurantstjänsteman, Göteborg, ...	» » »

vid kontoret i Malmö:

herr <i>Rosén, Anders</i> , lektor, Malmö, ...	med 25 röster
» <i>Ljung, J.</i> , handlande, Hör, ...	» » »
» <i>Persson, Alfred</i> , landtbrukare, Wadensjö, ...	» » »
» <i>v. Schwerin, H. H.</i> , professor, Lund, ...	» » »

vid kontoret i Falun:

herr <i>Nilsson, A.</i> , förvaltare, Furudal, ...	med 25 röster
» <i>Thorsell, B.</i> , direktör, Wassbo, Ornäs, ...	» » »
» <i>Bohm, H.</i> , kronofogde, Falun, ...	» » »
» <i>Holst, P.</i> , handlande, Malung, ...	» » »

vid kontoret i Gäfle:

herr <i>Sjögren, Arv.</i> , disponent, Forsbacka, ...	med 25 röster
» <i>Johnsson, Erik</i> , handlande, Gäfle, ...	» » »
» <i>Bengtsson, P.</i> , f. d. riksdagsman, Glösbo, ...	» » »
» <i>Göransson, G. S.</i> , ingenjör, Gäfle, ...	» » »

vid kontoret i Halmstad:

herr <i>Ehnbom, O. E.</i> , kronofogde, Halmstad, ...	med 25 röster
» <i>Frisell, G.</i> , fil. doktor, Kullagården, Varberg, ...	» » »
» <i>Linden, J. R.</i> , skollärare, Tvååker, ...	» 24 »
» <i>Dahlberg, John</i> , handelsföreståndare, Halmstad, ...	» » »

vid kontoret i Härnösand:

herr <i>Schöning, Isidor</i> , handlande, Härnösand, ...	med 25 röster
» <i>Högberg, J. O.</i> , landstingsman, Näs, Härnösand, ...	» » »
» <i>Modin, J.</i> , f. d. bruksförvaltare, Härnösand, ...	» » »
» <i>Sahlberg, Axel</i> , disponent, Strömnäs, ...	» » »

vid kontoret i Jönköping:

herr <i>Gustafson, David</i> , landtbrukare, Torsjö, ...	med 25 röster
» <i>Rydell, A. P.</i> , löjtnant, Bredaryd, ...	» » »
» <i>Silow, Set</i> , auditör Jönköping, ...	» » »
frih. <i>v. Otter, A.</i> , godsägare, S. Hultrum, ...	» » »

vid kontoret i Kalmar:

herr <i>Holm, A. T. O.</i> , lektor, Kalmar, ...	med 25 röster
» <i>Olsson, Knut</i> , landtbrukare, Torngård, Gräsgård, ...	» » »
» <i>Åkesson, Axel</i> , Lindsberg, Ljungbyholm, ...	» » »
» <i>Magnusson F. H.</i> , journalist, Kalmar, ...	» 18 »

vid kontoret i Karlskrona:

herr <i>Jensen, Christian</i> , verkmästare, Karlskrona, ...	med 25 röster
» <i>Svenson, Ferdinand</i> , landstingsman, Fridlefstad, Björkeryd, ...	» » »
» <i>Karlsson, K. P.</i> , fortifikationskassör, Karlskrona, Oskarsvärn, ...	» » »
» <i>Håkansson, Henning</i> , kontorschef, Karlskrona, ...	» » »

vid kontoret i Karlstad:

herr <i>Huss, R.</i> , kapten, Karlstad, ...	med 25 röster
» <i>Noréus, J.</i> , landsfiskal, Karlstad, ...	» » »
» <i>Nilsson, Nils</i> , Årjäng, Silbodal, ...	» » »
» <i>Göthberg, K. P.</i> , ingenjör, Munkfors, ...	» » »

vid kontoret i Kristianstad:

herr <i>Troedson, Troed</i> , f. d. riksdagsman, Bjernum	med 25 röster
» <i>Pehrsson, I.</i> , landstingsman, Korsaröd, Tjörnarp,	» » »
» <i>Jönsson, B. J.</i> , handlande, Kristianstad, ...	» » »
» <i>Sigfrid, N. J.</i> , disponent, Knislinge, Wanås, ...	» » »

vid kontoret i Linköping:

herr <i>Danielsson, O.</i> , godsägare, Åkerby, Skärkind, ...	med 25 röster
» <i>Danckwardt-Lillieström, Gösta</i> , kassör, Lin- köping, ...	» » »
» <i>Reutersvärd, Pontus</i> , kapten, Linköping, ...	» » »
» <i>Tolf, Ernst</i> , kamrer, Linköping, ...	» » »

vid kontoret i Luleå:

herr <i>Lans, E. P.</i> , landstingsman, Kiruna, ...	med 25 röster
» <i>Wanhainen, W. L.</i> , konsulent, Luleå, ...	» » »
» <i>Forsgren, E. O. F.</i> , länsnotarie, Luleå, ...	» » »
» <i>Wallin H.</i> , rektor, Luleå, ...	» » »

vid kontoret i Mariestad:

herr <i>Johansson, Victor</i> , disponent, Tidaholm, ...	med 25 röster
» <i>Lundström, A.</i> , landstingsman, Axvall, ...	» » »
» <i>Holm, G.</i> , f. d. läroverksadjunkt, Skara, ...	» » »
» <i>Forsman, Olaus</i> , adjunkt, Mariestad, ...	» » »

vid kontoret i Norrköping:

herr <i>v. Malmberg, Karl</i> , kapten, Wij, Okna, ...	med 25 röster
» <i>Andersson, Ernst</i> , landtbrukare, Skälsund, Norr- köping, ...	» » »

herr <i>Andersson, Gösta</i> , landtbrukare, Kolstad, Norrköping, ...	med 25 röster
» <i>Lagerbäck, E. A.</i> , kassör, Norrköping, ...	» 24 »

vid kontoret i Nyköping:

herr <i>Tottie, K. F.</i> , landtbrukare, Lilla Kungsladugården, Nyköping, ...	med 25 röster
» <i>Sjöström, G.</i> , kyrkoherde, Tuna, Larslund, ...	» » »
» <i>Skjöldebrand, Erik</i> , arrendator, Rockelsta, Sparreholm, ...	» » »
» <i>von Sydow, C. O.</i> , kapten, Nyköping, ...	» » »

vid kontoret i Sundsvall:

herr <i>Nordin J. E.</i> , f. d. riksdagsman, Stöde, ...	med 25 röster
» <i>Hellgren, J.</i> , f. d. riksdagsman, Sundsvall, ...	» » »
» <i>Nilsson, W. E.</i> , disponent, Karlsvik, Sundsvall, ...	» » »
» <i>Ahlgren, E.</i> , f. d. riksdagsman, Ala, Fjäl, ...	» » »

vid kontoret i Umeå:

herr <i>Dahlén, A.</i> , postmästare, Nordmaling, ...	med 25 röster
» <i>Lindgren J. W.</i> , rektor, Umeå, ...	» » »
» <i>Grafström, Hj.</i> , kapten, Umeå, ...	» » »
» <i>Andersson J.</i> , f. d. riksdagsman, Baggböle, Västerhiske, ...	» 24 »

vid kontoret i Uppsala:

herr <i>Jansson, A.</i> , arrendator, Bergby, Örbyhus, ...	med 25 röster
» <i>Modén, K. H.</i> , landtbrukare, Berga, Bergsbrunna, ...	» » »
» <i>Engström, O. A.</i> , direktör, Uppsala, ...	» » »
» <i>Wiklund, Gustaf</i> , t. f. akademibokhållare, Uppsala, ...	» » »

vid kontoret i Visby:

herr <i>Broander, N. J.</i> , f. d. riksdagsman, Visby, ...	med 25 röster
» <i>Melin, Oskar</i> , landskamrer, Visby, ...	» » »
» <i>Söderström, I. Norrby-</i> , konsistorienotarie, Visby, ...	» » »
» <i>Söderberg, J. N.</i> , stabsintendent, Visby, ...	» » »

vid kontoret i Vänersborg:

herr <i>Hildebrand, B. E.</i> , landtbruksingenjör, Vänersborg, ...	med 25 röster
» <i>Johansson, Albert</i> , bruksbokhållare, Upphärad, ...	» 24 »
» <i>Engqvist, A. F.</i> , kontorschef, Stigen, Färgelanda, ...	» » »
» <i>Enhus, H.</i> , ombudsman, Vänersborg, ...	» » »

vid kontoret i Västerås:

herr <i>Lindevall, L.</i> , f. d. riksdagsman, Säva, Altuna, ...	med 25 röster
» <i>Zander, J. A.</i> , handelsföreståndare, Västerås, ...	» » »
» <i>Holmin, Elis</i> , major, Gräflinge, ...	» » »
» <i>Eriksson, Aug.</i> , godsägare, Kyrkbyn, Kolbäck, ...	» » »

vid kontoret i Växjö:

herr <i>Norlin, Anders</i> , döfstumlärare, Växjö, ...	med 25 röster
» <i>Svensson, Martin</i> , landstingsman, Kampersmåla, Ryd, ...	» » »
» <i>Johansson, N. M.</i> , nämndeman, Västerhoga, Tolg, ...	» » »
» <i>Gyllensvärd, Hugo</i> , major, Växjö, ...	» » »

vid kontoret i Örebro:

herr <i>Windahl, Axel</i> , grosshandlare, Örebro, ...	med 25 röster
» <i>Paul, J. M.</i> , jägmästare, Klotten, ...	» » »
» <i>Zethelius, G.</i> , major, Örebro, ...	» » »
» <i>Ahlstrand, A. F.</i> , kassör, Örebro, ...	» 23 »

vid kontoret i Östersund:

herr <i>Mattsson, And.</i> , lasarettssyssloman, Östersund, ...	med 25 röster
» <i>Simonsson, Nils</i> , handlande, Fyrås, ...	» » »
» <i>Olsson, Olof</i> , handlande, Fastgården, Oviken, ...	» » »
» <i>Olsson N. O.</i> , landtbrukare, Täng, ...	» » »

sedan ordningen mellan dem af suppleanterna, som erhållit lika antal röster, blifvit genom särskilda lottningar bestämd.

Hans Andersson
Carl Hamilton

S. H. Kvarnzelius
Viktor Larsson

På framställning af herr talmannen beslöts, att det nu upplästa protokollet skulle läggas till handlingarna, äfvensom att protokollsutdrag härom skulle afgå till bankoutskottet med anmodan till utskottet att om valen låta underrätta ej mindre de valda än äfven fullmäktige i riksbanken samt vederbörande afdelningskontors styrelser.

Föredrogos, men bordlades ånyo, på flere ledamöters begäran, statsutskottets den 10 innevarande månad bordlagda utlåtanden nr 1 och 2 äfvensom bevillningsutskottets samma dag bordlagda betänkande nr 2.

Tisdagen den 13 februari.

31 Nr 6.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Åström* från och med den 15 till och med den 28 innevarande månad.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kam-maren åtskildes kl. 3,15 e. m.

In fidem
A. v. Krusens tjerna.
